

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Mierzejewski Jan: Zasiłki Ministerstwa Rolnictwa dla Powszechnej Wystawy Krajowej

Źródło:

Przemysł i Handel Rok 10 1929 zeszyt 49, strona 2153

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej”
(SONB/SP/550684/2022)

	Cynk i pył cyn- kowy	Blacha cyn- kowa	Olów rafino- wany	O g ó l e m: ton	tys. zł
1928 r. — przec. mies.	11.088	995	1.019	13.102	14.336
I kw. 1929 r. — " "	9.819	901	1.362	12.083	13.307
II " " — " "	12.941	1.239	1.394	15.574	17.752
Lipiec 1929 r.	13.001	1.270	1.146	15.364	17.080
Sierpień " "	13.309	1.317	1.192	15.818	17.454
Wrzesień " "	12.352	1.193	1.238	14.783	16.114
Styczeń-wrzesień 1928 r.	106.942	10.201	11.845	128.988	143.827
Styczeń-wrzesień 1929 r.	94.441	8.520	9.384	112.345	124.535

Wywóz zmniejszył się w sierpniu o 1.035 t., t. j. o 6,5%, pod względem zaś wartości obniżył się o 1.340 tys., czyli o 7,7%. W ciągu okresu 9-miesięcznego wywóz wzrósł w r. b. w porównaniu do r. ub. o 16.643 t., t. j. o 14,8%, wartościowo zaś powiększył się o 19.292 tys., t. j. o 16,8%. Przeciętna wartość 1 tony wywiezionej w r. b. wynosiła 1.115, w r. ub. zaś 1.108.

PRZEMYSŁ GORZELNICZY

ZAGADNIENIE ZAOPATRZENIA GORZELN PRZEMYSŁOWYCH W MELASĘ. — Art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym ustala nieprzekraczalne maksimum monopolowej ceny nabycia spirytusu z gorzeli przemysłowych w określonym odsetku ceny nabycia spirytusu z gorzeli rolniczych.

Tem samym cena nabycia spirytusu przemysłowego, mająca być z reguły niższa co najmniej o określony odsetek od ceny spirytusu rolniczego, nie jest powiązana z ceną rynkową podstawowego surowca gorzeln przemysłowych, jakim jest melasa.

Tymczasem cena melasy w ostatnich czasach kształtuje się pod wpływem koniunktury eksportowej w sposób zupełnie odmienny od ceny surowców spirytusowych, używanych przy odpędzie spirytusu w gorzeln rolniczych. Sytuacja rynku melasowego ujawniła przytem tendencję tak zwykłą, że w stosunku do okresu wprowadzenia w życie rozporządzenia z dn. 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym ceny uległy mniej więcej potrojeniu.

Stworzyła się wskutek tego paradoksalna sytuacja, przy której wszystkie gorzelnie przemysłowe — o ileby były skazane na zaopatrywanie się w melasę na warunkach wolnego rynku — musiałyby produkować ze stratą, względnie zawiesić swą produkcję na niewiadomy okres trwania tak wysokich cen na melasę.

Tego rodzaju wynik nie leżał oczywiście w intencjach ustawodawcy i znajdowałby się niewątpliwie w sprzeczności z interesem państwowym, wymagającym utrzymania w ruchu przynajmniej części z istniejących wielkich warsztatów produkcji spirytusowej, jakimi są gorzelnie przemysłowe.

W obliczu powstałej sytuacji Ministerstwo Skarbu musiało zainicjować szereg konferencji między zainteresowanymi przemysłami (cukrowniczym, jako producentem melasy, i gorzelniami przemysłowymi) przy swym udziale, zmierzających do uregulowania zagadnienia zgodnie ze wspomnianym interesem państwowym i w drodze porozumienia producentów i odbiorców melasy.

Uregulowanie sprawy musiało, siłą rzeczy, polegać na zapewnieniu gorzelnictwu przemysłowemu melasy po cenach, odpowiadających cenom produktu końcowego — spirytusu, płaconym przez Państwowy Monopol Spirytusowy.

Trudność takiego rozwiązania zagadnienia stanowił fakt, że tego rodzaju postawienie sprawy przesądzało o rezygnacji ze strony przemysłu cukrowniczego z pewnej części korzyści, wynikających z utrzymującej się koniunkturalnie wysokiej ceny rynkowej.

Okolicznością, łagodzącą tę sprzeczność interesów, było natomiast to, że melasa, będąca produktem ubocznym w produkcji cukrowni, odgrywa w ich gospodarce rolę drugorzędą, ponadto zaś zapotrzebowanie na melasę ze strony gorzeln przemysłowych wyczerpuje zaledwie pewien odsetek (około 15%) ogólnej produkcji melasy w cukrowniach Rzeczypospolitej.

Długotrwałe rokowania weszły obecnie w stadium końcowe, rokując doprowadzenie ich do kompromisu, regulującego sprawę na okres trzyletni. Wynik ten należy zawdzięczać z jednej strony powstaniu planu koncentracji produkcji spirytusu przemysłowego w kilku zaledwie zakładach, przy równoczesnym zawieszeniu produkcji w pozostałych, z drugiej zaś — obywatelskiemu stanowisku, zajętemu w zrozumieniu potrzeb państwowych przez związki przemysłu cukrowniczego.

Zamierzona koncentracja produkcji spirytusu przemysłowego, będąca warunkiem nieodłącznym ustalonego kompromisu, pozwala na znaczne podniesienie możliwości gorzelnictwa przemysłowego przy kalkulacji ceny nabycia melasy.

Zajęcie przez przemysł cukrowniczy stanowiska za dojściem do porozumienia na podstawie umownego ustalenia ceny uchyla zagadnienie od traktowania w płaszczyźnie jedynie w przeciwnym razie możliwej — zabezpieczenia gorzelniom przemysłowym melasy w drodze wprowadzenia wysokiego cła wywozowego na ten artykuł ze zwalnianiem od niego jedynie ilości, pozostających po pokryciu zapotrzebowania istniejących gorzeln przemysłowych.

Projektowane porozumienie ustala na okres trzyletni cenę melasy w stosunku do ceny spirytusu przemysłowego, płaconej przez Dyрекcję Państwowego Monopoli Spirytusowego w 3 najbliższych kampaniach, z równoczesnym określeniem maksymalnych ilości melasy, jakie na tych warunkach będą gorzelniom przemysłowym dostarczane. Zasada ta, ujęta w specjalną formułę, została przyjęta już przez specjalną komisję, ad hoc wyłonioną przez obydwie związki cukrownicze. Autorytet osób, wchodzących w skład tej komisji, pozwala przypuszczać, że poszczególne cukrownie, do których należy ostatni głos w danej sprawie, z uwagi na nieobejmowanie przez kartel cukrowniczy melasy, nie uchyla się od przyjęcia kompromisu, osiągniętego w drodze wielomiesięcznych dyskusyj i narad.

Potwierdzenie porozumienia ma nastąpić do dn. 10 grudnia r. b. Należy mieć nadzieję, że z wymienioną datą sprawa zostanie ostatecznie wyczerpana.

J. K.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

ZASIŁKI MINISTERSTWA ROLNICTWA DLA POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ.

Przy organizowaniu Działu Rolniczego na P. W. K. przystąpiono przede wszystkim do opracowania i przedstawienia poszczególnych zagadnień rolniczych. W tym celu przy Dyrekcji Wystawy powołano do życia komisję, mającą za zadanie zaprojektować i przedstawić najważniejsze działy rolnictwa. Do komisji tej powołano najpoważniejsze organizacje rolnicze, które podjęły się tej pracy dokonać, dzieląc opracowanie poszczególnych działów pomiędzy siebie. Bez pomocy materialnej Ministerstwa Rolnictwa praca ta nie mogłaby być jednak wykonana. Biorąc więc pod uwagę wielkie znaczenie Wystawy zarówno pod względem zorientowania społeczeństwa w poszczególnych zagadnieniach rolnictwa, jak również i propagandy na zagranicę zdolności rozwojowej naszego rolnictwa, wreszcie pod względem wykazania stanu organizacji rolnictwa — Ministerstwo Rolnictwa przysłało z pomocą dyrekcji P. W. K., przeznaczając i wypłacając na ten cel kwotę 781.000. Zasiłek powyższy obejmuje opracowanie i przedstawienie 3 następujących działów: 1) zobrazowanie działalności organizacji rolniczych, na co przeznaczono 300.000, 2) zobrazowanie poszczególnych zagadnień rolniczych — 466.000, i 3) zakupienie w celu bezpłatnego rozdawnictwa gościom z zagranicy 3.000 egzemplarzy wydawnictwa „L'Agriculture Polonaise” — 15.000.

Do przydzielenia i zaprojektowania poszczególnych zagadnień i podziału potrzebnych kwot na poszczególne grupy, powołano do życia specjalną komisję rolną, w skład której weszły następujące osoby: delegat Ministerstwa Rolnictwa, delegat Działu Rolniczego P. W. K. i po 1 przedstawicielu związków centralnych organizacji rolniczych.

Komisja ta poleciła zobrazować swą działalność następującym organizacjom rolniczym: 1) Centralnemu Towarzystwu Rolniczemu, udzielając mu zasiłku w wysokości 43.472,02 2) Centralnemu Związkowi Kółek Rolniczych, który na ten cel otrzymał 58.600,76, 3) Centralnemu Związkowi Osadników — 2.000, 4) Małopolskiemu Towarzystwu Rolniczemu w Krakowie — 8.654, 5) Małopolskiemu Towarzystwu Rolniczemu we Lwowie — 19.708, 6) Pomorskiej Izbie Rolniczej — 35.018,86, 7) Śląskiej Izbie Rolniczej — 4.863,32, 8) Wielkopolskiej Izbie Rolniczej — 44.452,82, 9) Wielkopolskiemu Tow. Kółek Rolniczych — 25.584,90, 10) Wielkopolskiemu Towarzystwu Włościanek — 2.000, 11) Zjednoczeniu Kółek i Organizacji Rolniczych Ziemi Wschodnich — 10.000 i 12) Związkowi Polskich Organizacji Rolniczych — 9.433,96.

W odniesieniu do zobrazowania poszczególnych zagadnień rolniczych — pracę tę powierzono również organizacjom rolniczym: społecznym, zawodowym i specjalnym, kładąc wielki nacisk na to, aby każdy dział był opracowany i przedstawiony z punktu widzenia ogólnego całej Rzeczypospolitej, a nie dzielnicowo lub też z punktu widzenia poszczególnych organizacji.

Zobrazowano następujące działy zagadnień rolniczych: 1) nasiennictwo (polecając wykonanie Wielkopolskiej

Izbie Rolniczej i udzielając na ten cel 19.516,56), 2) hodowlę lnu (Związek Kółek i Organizacji Rolniczych Ziemi Wileńskiej, zasiłek — 8.510), 3) hodowlę roślin lekarskich (Towarzystwo Popierania Hodowli Roślin Lekarskich w Warszawie, zasiłek — 3.620), 4) doświadczalnictwo (Związek Polskich Zakładów Doświadczalnych, zasiłek — 147.500), 5) ogrodnictwo właściwe (Związek Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych w Warszawie, zasiłek — 8.139,60), 6) ogrodnictwo propagandowe (Centralny Związek Kółek Rolniczych, zasiłek — 12.000), 7) melioracje (Centr. Towarzystwo Rolnicze, zasiłek — 17.700), 8) kulturę łąk i pastwisk (Małopolskie Towarzystwo Rolnicze we Lwowie, zasiłek — 17.980), 9) hodowlę koni, bydła i świń (Centralne Towarzystwo Rolnicze i Centralny Związek Kółek Rolniczych, zasiłek — 25.100), 10) hodowlę owiec (Pomorska Izba Rolnicza w Toruniu, zasiłek — 6.500), 11) hodowlę drobnego inwentarza (Centralny Komitet Hodowli Drobiu w Warszawie, zasiłek — 6.840), 12) hodowlę ryb (Polskie Towarzystwo Zootechniczne w Warszawie, zasiłek — 25.000), 13) hodowlę pszczoł (Naczelna Organizacja Pszczelnicza, zasiłek — 11.000), 14) mleczarstwo i jajczarstwo (Związek Spółdzielni Mleczarskich w Warszawie, zasiłek — 17.480), 15) obciążenia rolnicze (Centr. Tow. Rolnicze i Centr. Związek Kółek Rolniczych, zasiłek — 9.120), 16) oświata pozaszkolna (Centr. Tow. Rolnicze i Centr. Związek Kółek Rolniczych, zasiłek — 20.500), 17) organizacja pracy w rolnictwie (Instytut Naukowej Organizacji w Warszawie, zasiłek — 20.000), 18) jedwabnictwo (Centralna Stacja Doświadczalna Jedwabnicza w Milanówku, zasiłek — 11.000), 19) łowiectwo (Wielkopolski Związek Myśliwych, zasiłek — 3.000), 20) kurniki (Wielkopolska Izba Rolnicza, zasiłek — 6.000), 21) chlewnie (Wielkopolski Związek Hodowców Trzody, zasiłek — 6.000), 22) oświata rolnicza (Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, zasiłek — 15.000), 23) spółdzielczość rolnicza (Zjednoczenie Związków Spółdzielczo-Rolniczych, zasiłek — 6.000). Niezależnie od powyższego Dyrekcja P. W. K. opracowała i wystawiła grafiki i słupy na terenie rolniczym, wydając na ten cel 10.400. Na służbę wydatkowano 3.650.

Niezależnie od powyższego specjalnie na cele, związane z organizowaniem działu chowu koni, na przewóz eksponatów i t. p. wypłacono bezpośrednio Małopolskiemu Tow. Rolniczemu we Lwowie 5.000, Centralnemu Związkowi Kółek Rolniczych 1.850, Małopolskiemu Towarzystwu Rolniczemu w Krakowie 2.000 i przewodniczącemu komisji, wyłonionej z Centr. Tow. Rolniczego i Centr. Związku Kółek Rolniczych — na opracowanie stanu hodowli koni w Polsce 600.

Na nagrody wystawcom koni na P. W. K. wypłacono 70.000 oraz 20.000.

Inż. Jan Mierzejewski

REZERWATY PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ.

Utworzenie rezerwatów w Białowieży podyktowane zostało racją państwowo-społeczną. Rezerwat prze-